

Kisvárda környéki népmesék

TARTALOM, BEVEZETÉS

Tartalom

Bevezetés (Erdész Sándor)

Népmesék (Gyűjtötte: Bodnár Bálint)
1. Virág tehén és fiai
2. Az obsitos katonák
3. Virág Bandi
4. Az égigérő fa
5. Bandi
6. A kényes királyfi
7. A bátor királyfi
8. Faragó Riska
9. Jó tett helyébe jót várj!
10. A virágos ember
11. Szegény Jancsi
12. A rozsdás lakat
13. Kilenc
14. Krisztus és Szent Péter
15. Az ördög és a katona
16. Az egyszeri szegénylegény
17. Hamu Jankó
18. A szegény lány szerencséje
19. Mátyás király és a huszárok
20. A medve és az ember
21. A szegény halász sárfala
22. A bolond asszony
23. Az Igazság
24. A szabólegény szerencséje
25. Bolond Jankó

Jegyzetek (Erdész Sándor)

Bevezetés

Régi adósságunknak teszünk eleget akkor, amikor Bodnár Bálint népmesegyűjteményéből ezt a szerény kötetet közreadjuk. Bodnár Bálint nevét, úgy hisszük, nemcsak Nyíregyházán és Kisvárdán, hanem Szabolcs-Szatmár megye határain túl is ismerik, hiszen mint mesegyűjtő és mesemondó egyaránt nagy megbecsülésnek örvendett. Tudjuk, hogy szabadidejében mást sem csinált, csak járta a falvakat; eleinte jegyzetfüzettel, majd magnetofonnal és mindent megörökített, amit néprajzi szempontból fontosnak tartott.

Szóljunk most röviden Bodnár Bálintról!

Bodnár Bálint egy szegényparaszti család hetedik gyermekeként 1911. január 29-én Tiszalökön született. Kezdetben maga is gazdálkodott. 1942-től a megyeházán (Nyíregyháza) kisegítő altiszt, majd a felszabadulás után, a polgári iskola és egy közigazgatási tanfolyam elvégzése után kinevezik segédtisztnek. 1949-től a kisvárdai járási tanácson dolgozott, mint nyilvántartó,

majd mint telefonközpontkezelő, 1971-ben nyugdíjba vonult, mely után rövidebb ideig Pátrohán és Nyíregyházán lakott, majd véglegesen Kemecsén telepedett le.

Bodnár Bálintnak, mint önkéntes néprajzi gyűjtőnek neve az 1958. és az 1959. évi Országos Néprajzi és Nyelvjárási Gyűjtőpályázatokon tűnt fel először, pályamunkáiért mindkét alkalommal felemelt országos II. díjat nyert. Azóta haláláig nem múlt el olyan év, hogy megyei és országos pályázatokon ne jeleskedett volna. Pályamunkái közül meg kell említeni a következőket: "Tiszalöki szólásmondások" ."Tiszalöki gyermekjátékok", "Kisvárdai jeles napok", "Pátrohai népmesék", "Rét- és takarmánygazdálkodás Ajakon", "A nád hasznosítása a szabolcsveresmarti füzesekben", "Állattenyésztés és a velejáró szokások Pátroha községben", "Ajaki népmesék", "Mesék és tréfák", stb. Bodnár Bálintról, aki a paraszti élettel, gondolkodásmódtól sohasem szakadt el, csakhamar kiderült, hogy mesemondói talentumokkal is rendelkezik. Jó emlékezőtehetsége révén megőrizte elméjében azokat a meséket, amelyeket gyermekkorában, majd főleg a katonaságnál tanult. Tréfás alaptermészetéből adódik, hogy csupán a Boccaccio-stílusú tréfák, elbeszélések érdekelték. A hivatásos néprajzkutatók biztatására fogott hozzá ezek lejegyzéséhez. 1971-ben 102 db. katonameséjével országos II. díjat, 1972-ben "Bodnár Bálint meséi" című gyűjteményével (425 tréfa, 2000 oldal!) országos I. díjat, 1974-ben 95 tréfájával országos III. díjat, s 1975-ben "Bodnár Bálint tréfái" gyűjteményéért ugyancsak országos III. díjat nyert. Azok számára, akik Bodnár Bálint munkásságát ismerték, nem volt meglepetés az, hogy 1966-ban megkapta a "szocialista kultúráért" kitüntetést, majd 1975-ben "a népművészet mestere" címet.

Bodnár Bálint ereje teljében, tragikus körülmények között halt meg Kemecsén, 1977. november 18-án. Sajnos, a ragyogó terveit már nem valósíthatta meg: szeretett szülőfaluja, Tiszalök néprajzi monográfiájának összeállítása, népmesegyűjtéseinek és saját tréfáinak sajtó alá rendezése befejezetlenül maradt.

Úgy véljük, hogy ezt a kis kötetet, melynek értékét Huszár István művészi grafikái nagymértékben emelik, nemcsak a népmese-kedvelő olvasók, hanem Bodnár Bálint tisztelői és volt barátai is szeretettel fogadják.

Nyíregyháza, 1980. január 15.
Erdész Sándor